

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

13 MEI 1998

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van 25
ventôse jaar XI, tot regeling van het
notarisambt**

AMENDEMENT

Nr. 18 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 23

In de voorgestelde tekst, onder een afdeling IIIbis met als opschrift «Advies- en onderzoekscollege», de artikelen 94bis tot 94quinquies invoegen, luidende :

«Art. 94bis — § 1. *Er bestaat voor geheel België een Advies- en onderzoekscollege voor het notariaat, hierna te noemen het Advies- en onderzoekscollege.*

Het Advies- en onderzoekscollege bestaat uit zestien werkende en zestien plaatsvervangende leden van Belgische nationaliteit en is ingedeeld in een Nederlandstalige en een Franstalige advies- en onderzoekscommissie.

Zie:

- 1433 - 97 / 98 :

– N^r 1 : Wetsontwerp.

– N^{ts} 2 en 3 : Amendementen.

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

13 MAI 1998

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du
25 ventôse an XI, contenant
organisation du notariat**

AMENDEMENT

N° 18 DE M. VERHERSTRAETEN

Art 23.

Dans le texte proposé, sous une section IIIbis intitulée « Du Collège d'avis et d'enquête », insérer des articles 94bis à 94quinquies, libellés comme suit :

« Art. 94bis. — § 1er. *Il est institué un Collège d'avis et d'enquête pour le notariat pour toute la Belgique, ci-après dénommé le Collège d'avis et d'enquête.*

Le Collège d'avis et d'enquête compte seize membres effectifs et seize membres suppléants, tous de nationalité belge. Il est divisé en deux commissions d'avis et d'enquête, respectivement de langue française et de langue néerlandaise.

Voir:

- 1433 - 97 / 98 :

– N° 1 : Projet de loi.

– N°s 2 et 3 : Amendements.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

§ 2. Elke advies- en onderzoekscommissie is als volgt samengesteld :

1° drie notarissen of erenotarissen uit drie verschillende gerechtelijke arrondissementen;

2° één geassocieerd notaris die geen titularis is;

3° twee magistraten in functie of wegens hun leeftijd op rust gesteld, gekozen uit de zittende magistraten van de hoven en rechtbanken en de magistraten bij het openbaar ministerie;

4° een advocaat of een hoogleraar in de rechten in een faculteit voor rechtsgeleerdheid van een Belgische universiteit, die geen notaris is;

5° een extern lid, hetzij een hypotheekbewaarder, hetzij een ambtenaar van het ministerie van Financiën, administratie van de BTW, Registratie en Domeinen, hetzij een secretaris van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Voor elk lid wordt een plaatsvervanger aangewezen die aan dezelfde voorwaarden voldoet.

§ 3. De kandidaten voor een mandaat in het Advies- en onderzoekscollege mogen op het ogenblik van de aanwijzing de leeftijd van 68 jaar niet hebben bereikt.

De leden notarissen en erenotarissen en hun plaatsvervangers worden aangewezen door de algemene vergadering van de Nationale Kamer van notarissen.

De overige leden en hun plaatsvervangers worden afwisselend door de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat aangewezen met een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Elk lid wordt volgens zijn taalrol aangewezen voor de ene of de andere advies- en onderzoekscommissie. De taalrol wordt voor notarissen door de taal van hun diploma van licentiaat in het notariaat bepaald; voor advocaten en hoogleraren door die van hun diploma van licentiaat of doctor in de rechten. Ten minste één lid van de Franstalige advies- en onderzoekscommissie of een plaatsvervanger, moet het bewijs leveren van de kennis van het Duits overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 43, § 13, tweede lid, en 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

§ 4. Een mandaat in het Advies- en onderzoekscollege is onverenigbaar met :

1° een mandaat in de Nationale Kamer van notarissen of een kamer van notarissen;

2° het lidmaatschap van een adviesverlenende instantie, bedoeld in artikel 42, § 2, 1° en 2°;

3° een mandaat in de Hoge Raad voor de justitie;

4° een mandaat in een beoordelingscommissie bedoeld in artikel 40, § 2;

5° een mandaat in een benoemingscommissie bedoeld in artikel 43, § 1;

6° een bij verkiezing verleend politiek mandaat.

§ 2. Chaque commission d'avis et d'enquête est composée comme suit :

1° trois notaires ou notaires honoraires établis dans trois arrondissement judiciaires différents;

2° un notaire associé non titulaire;

3° deux magistrats en fonction ou à la retraite en raison de leur âge, choisis parmi les magistrats du siège des cours et tribunaux et les magistrats du ministère public;

4° un avocat ou un professeur de droit dans une faculté de droit d'une université belge, qui n'est pas notaire;

5° un membre externe, soit un conservateur des hypothèques, soit un fonctionnaire du ministère des Finances, administration de la TVA, de l'Enregistrement et des Domaines, soit un secrétaire d'un centre public d'aide sociale.

Il est désigné pour chaque membre un suppléant qui répond aux mêmes conditions.

§ 3. Les candidats à un mandat au sein du Collège d'avis et d'enquête ne peuvent pas avoir atteint l'âge de 68 ans au moment de la désignation.

Les membres notaires et notaires honoraires et leurs suppléants sont désignés par l'assemblée générale de la Chambre nationale des notaires.

Les autres membres et leurs suppléants sont désignés alternativement par la Chambre des représentants et par le Sénat à la majorité des deux tiers des voix.

Chaque membre est désigné pour faire partie de l'une ou de l'autre commission d'avis et d'enquête, selon son rôle linguistique. Le rôle linguistique des notaires est déterminé par la langue de leur diplôme de licencié en notariat; celui des avocats et des professeurs par la langue de leur diplôme de licencié ou docteur en droit. Au moins un membre de la commission d'avis et d'enquête de langue française ou un suppléant doivent justifier de la connaissance de l'allemand, conformément aux dispositions de l'article 43, § 13, deuxième alinéa et de l'article 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire.

§ 4. Un mandat dans le Collège d'avis et d'enquête est incompatible avec :

1° un mandat dans la Chambre nationale des notaires ou dans une chambre des notaires;

2° l'appartenance à une instance appelée à rendre un avis, visée à l'article 42, § 2, 1° et 2°;

3° un mandat dans le Conseil supérieur de la Justice;

4° un mandat dans un jury visé à l'article 40, § 2;

5° un mandat au sein d'une commission de nomination visée à l'article 43, § 1er;

6° un mandat politique conféré par élection.

Het mandaat houdt van rechtswege op indien :

1° een onverenigbaarheid ontstaat bedoeld in het eerste lid van deze paragraaf;

2° een lid de hoedanigheid vereist als voorwaarde om zitting te kunnen hebben in het Advies- en onderzoekscollege verliest;

3° een lid zich kandidaat stelt voor een benoeming tot notaris of erkend kandidaat-notaris.

§ 5. De leden van het Advies- en onderzoekscollege hebben zitting voor een termijn van vier jaar; een uit-tredend lid is niet onmiddellijk herkiesbaar.

Elk lid kan op zijn verzoek van zijn mandaat wor-den ontheven door de voorzitter van het Advies- en onderzoekscollege. Het werkend lid dat van zijn man-daat wordt ontheven, wordt van rechtswege opgevolgd door zijn plaatsvervanger, die het mandaat uitdient. De voorzitter verzoekt om de aanwijzing van een nieuwe plaatsvervanger die het mandaat uitdient van het plaatsvervangend lid, dat hetzij werkend lid ge-worden is, hetzij van zijn mandaat werd ontheven.

§ 6. Elke advies- en onderzoekscommissie kiest, voor één keer hernieuwbare termijn van twee jaar, bij ge-wone meerderheid uit haar leden een voorzitter en een vice-voorzitter die de voorzitter bijstaat en vervangt, alsmede een secretaris.

De advies- en onderzoekscommissies kunnen slechts geldig beraadslagen wanneer ten minste vier leden aanwezig zijn.

Het voorzitterschap van het Advies- en onderzoeks-college wordt beurtelings voor een termijn van twee jaar bekleed door de respectieve voorzitters van de advies- en onderzoekscommissies.

§ 7. Het Advies- en onderzoekscollege doet jaar-lijks verslag aan de Nationale Kamer van notarissen en aan de minister van Justitie.

§ 8. Het is de leden van het Advies- en onderzoeks-college verboden deel te nemen aan een beraadslaging of een beslissing waarbij zij een persoonlijk of recht-streeks belang hebben.

§ 9. De werkwijze van het Advies- en onderzoeks-college en het presentiegeld van de leden worden be-paald door de Koning.

§ 10. De leden van het Advies- en onderzoekscollege zijn tot geheimhouding verplicht.

Artikel 458 van het Strafwetboek is op hen van toe-passing.».

Art. 94ter. — Het Advies- en onderzoekscollege is bevoegd voor :

1° de adviezen en voorstellen over de algemene wer-king van het notariaat;

2° de klachten van belanghebbenden over de wer-king van het notariaat;

Le mandat expire de plein droit :

1° en cas d'incompatibilité visée à l'alinéa 1er du présent paragraphe;

2° lorsqu'un membre perd la qualité requise pour siéger dans le Collège d'avis et d'enquête;

3° lorsqu'un membre se porte candidat pour une nomination de notaire ou de candidat-notaire agréé.

§ 5. Les membres du Collège d'avis et d'enquête siè-gent pour une durée de quatre ans; un membre sor-tant n'est pas immédiatement rééligible. Tout mem-bre peut, à sa demande, être déchargé de son mandat par le président du Collège. Le membre effectif qui est déchargé de son mandat, est de plein droit remplacé par son suppléant qui achève son mandat. Le prési-dent demande la désignation d'un nouveau suppléant qui achève le mandat du membre suppléant devenu membre effectif ou qui a été déchargé de son mandat.

§ 6. Chaque commission d'avis et d'enquête choisit, parmi ses membres effectifs, pour une durée renouvelable une seule fois de deux ans à la majorité ordinaire, un président et un vice-président qui as-siste et remplace le président, ainsi qu'un secrétaire.

La présidence du Collège d'avis et d'enquête est al-ternativement exercée pour une durée de deux ans, par les présidents des commissions d'avis et d'enquête.

Les commissions d'avis et d'enquête ne peuvent dé-libérer valablement que si quatre membres au moins sont présent.

§ 7. Le collège d'avis et d'enquête fait annuellement rapport à la Chambre nationale des notaires et au ministre de la Justice.

§ 8. Il est interdit aux membres du Collège d'avis et d'enquête de participer aux délibérations ou aux déci-sions dans lesquelles ils ont un intérêt personnel ou direct.

§ 9. Le fonctionnement du Collège d'avis et d'en-quête et les jetons de présence des membres sont déter-minés par le Roi.

§ 10. Les membres du Collège d'avis et d'enquête sont tenus au secret.

L'article 458 du Code pénal leur est applicable.

Art. 94ter. — Le Collège d'avis et d'enquête est com-pétent pour :

1° les avis et propositions concernant le fonctionne-ment général du notariat ;

2° les plaintes d'intéressés concernant le fonction-nement du notariat.

Art. 94quater. — § 1. *Het Advies- en onderzoekscollege bereidt de adviezen en voorstellen voor over de aangelegenheden die de algemene werking van het notariaat aanbelangen.*

§ 2. *De adviezen en voorstellen van het Advies- en onderzoekscollege worden schriftelijk uitgebracht en worden ter goedkeuring overgemaakt aan de Nationale Kamer van notarissen, de minister van Justitie, de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat.*

Art. 94quinquies. — § 1. *De advies- en onderzoekscommissies nemen kennis van klachten van belanghebbenden over de werking van het notariaat.*

§ 2. *Om ontvankelijk te zijn moeten de klachten ondertekend en gedagtekend zijn door de belanghebbende en diens volledige identiteit bevatten.*

§ 3. *De advies- en onderzoekscommissies behandelen geen klachten die reeds zijn behandeld en geen nieuwe elementen bevatten, die kennelijk ongegrond zijn of waarvoor de belanghebbende geen voorafgaand beroep heeft gedaan op andere wettelijke middelen, procedures of vormen van georganiseerde klachtenbehandeling, behoudens wanneer deze omwille van het voorwerp van de klacht geen nuttig gevolg kunnen of konden hebben, hetgeen de advies- en onderzoekscommissies bij elke klacht in redelijkheid beoordelen. In voorkomend geval wordt de belanghebbende geïnformeerd of doorverwezen naar de bevoegde instanties.*

§ 4. *De advies- en onderzoekscommissies delen de belanghebbende schriftelijk mee of de klacht wordt behandeld en informeren de belanghebbende over de verdere behandeling. Tot niet-behandeling van de klacht wordt besloten bij gemotiveerde beslissing waartegen geen verhaal openstaat.*

§ 5. *De klachten worden door de advies- en onderzoekscommissies ter kennis gebracht van de voorzitter van de kamer van notarissen van het gerechtelijk arrondissement waarin de feiten die aanleiding tot de klacht hebben gegeven zich hebben voorgedaan.*

De kennisgeving door de advies- en onderzoekscommissies aan de persoon tegen wie de klacht gericht is of voor wie de klacht bezwarend is, gebeurt op het ogenblik dat zij dit nuttig oordelen.

§ 6. *De personen die in kennis zijn gesteld van de klacht, hebben het recht om hierover aan de advies- en onderzoekscommissies mondelinge of schriftelijke verklaringen af te leggen. De advies- en onderzoekscommissies kunnen deze personen om bijkomende inlichtingen verzoeken.*

§ 7. *Wanneer de klacht gegrond is, kunnen de advies- en onderzoekscommissies :*

1° pogen de standpunten van de betrokkenen te verzoenen;

Art. 94quater. — § 1er *Le Collège d'avis et d'enquête prépare les avis et propositions sur les matières qui concernent le fonctionnement général du notariat.*

§ 2. *Les avis et propositions du Collège d'avis et d'enquête sont formulés par écrit et communiqués pour approbation à la Chambre nationale des notaires, au ministre de la Justice, à la Chambre des représentants et au Sénat.*

Art. 94quinquies. — § 1er *Les commissions d'avis et d'enquête connaissent des plaintes formulées par des intéressés concernant le fonctionnement du notariat.*

§ 2. *Pour être recevables, les plaintes doivent être signées et datées par l'intéressé et doivent contenir l'identité complète de celui-ci.*

§ 3. *Les commissions d'avis et d'enquête n'examinent pas les plaintes qui ont déjà été traitées et ne contiennent aucun élément nouveau, qui sont manifestement non fondées ou pour lesquelles l'intéressé n'a pas préalablement eu recours à d'autres voies, procédures ou formes légales de traitement organisé de plaintes, sauf lorsque ce recours ne peut ou n'a pu avoir de suite utile en raison de l'objet de la plainte, ce qui est laissé à l'appréciation raisonnable des commissions d'avis et d'enquête. Le cas échéant, l'intéressé est informé ou dirigé vers les instances compétentes.*

§ 4. *Les commissions d'avis et d'enquête communiquent par écrit à l'intéressé leur décision de traiter ou non la plainte et l'informent de la suite réservée à celle-ci. La décision de ne pas traiter la plainte doit être motivée et n'est susceptible d'aucun recours.*

§ 5. *Les commissions d'avis et d'enquête portent les plaintes à la connaissance du président de la Chambre des notaires de l'arrondissement judiciaire dans lequel se sont produits les faits ayant donné lieu à la plainte.*

La communication, par les commissions d'avis et d'enquête, à la personne contre qui la plainte est formulée et pour laquelle la plainte pourrait être préjudiciable est effectuée au moment où les commissions le jugent utile.

§ 6. *Les personnes qui sont avisées de la plainte ont le droit de faire des déclarations verbales ou écrites à ce sujet aux commissions d'avis et d'enquête. Les commissions d'avis et d'enquête peuvent demander de plus amples renseignements à ces personnes.*

§ 7. *Lorsque la plainte est fondée, les commissions d'avis et d'enquête peuvent :*

1° essayer de concilier les points de vue des intéressés ;

2° informatie verstrekken aan de belanghebbende wanneer de verzoeningspoging geen resultaat oplevert of kan opleveren;

3° aanbevelingen die een oplossing kunnen bieden voor het gestelde probleem evenals voorstellen tot verbetering van de werking van het notarisambt richten aan de betrokken instanties en aan de minister van Justitie.

§ 8. Over de gegrondheid van de behandelde klachten en de voorstellen tot afhandeling wordt door elke advies- en onderzoekscommissie op regelmatige tijdstippen een schriftelijk verslag opgesteld dat ter goedkeuring wordt overgelegd aan het Advies- en onderzoekscollege.

§ 9. Wanneer een lid van het Advies- en onderzoekscollege bij het uitvoeren van zijn opdrachten vaststelt dat een notaris, een erkend kandidaat-notaris, een kandidaat-notaris of een stagiair niet voldoet aan de plichten van zijn ambt of door zijn gedrag schade toebrengt aan de waardigheid van het beroep, worden deze gegevens door het Advies- en onderzoekscollege overgemaakt aan de bevoegde tuchtoverheden met het verzoek een tuchtprocedure in te stellen.

Een afschrift van deze gegevens wordt tezelfdertijd aan de minister van Justitie meegedeeld.

De tuchtoverheden informeren het Advies- en onderzoekscollege over hun beslissing en de motivering ervan.».

VERANTWOORDING

Naar het model van het op te richten Advies- en onderzoekscollege binnen de Hoge Raad voor de Justitie wordt voorgesteld om ook voor het notariaat een Advies- en onderzoekscollege op te richten.

Dit orgaan wordt samengesteld op identieke wijze als het Benoemingscollege en kan algemene adviezen verstrekken over en onderzoeken instellen naar de werking van het notariaat, alsook kennis nemen van klachten over de werking van het notariaat.

Op dit ogenblik bestaat daartoe enkel een mogelijkheid bij de kamers van notarissen, tenzij men zich via het parket of rechtstreeks wendt tot de gewone rechtscolleges (cfr. art. 77, eerste lid, 3°).

Aldus geschiedt de klachtenbehandeling louter «intern». Uit de praktijk blijkt dat dit niet steeds aanleiding geeft tot een bevredigende oplossing. Bovendien heeft het notariaat zelf baat bij een zo groot mogelijke transparantie van het beroep.

In die optiek lijkt het aangewezen om klachten over de werking van het notariaat te kunnen voorleggen aan een orgaan dat ten minste gemengd is samengesteld uit notarissen en «externen» die weliswaar vertrouwd zijn met de notariële praktijk.

Binnen de huidige wetsontwerpen beantwoordt het benoemingscollege aan een dergelijke gemengde samenstelling, doch gezien de omvang van de nieuw toegekende bevoegdheden lijkt het meer opportuun een afzonderlijk orgaan in het leven te roepen.

2° fournir des informations à l'intéressé lorsque la tentative de conciliation ne donne pas ou ne peut donner de résultat ;

3° adresser aux instances concernées et au ministre de la Justice toute recommandation susceptible d'offrir une solution au problème soulevé ainsi que toute proposition visant à améliorer le fonctionnement du notariat.

§ 8. Chaque commission d'avis et d'enquête établit à intervalles réguliers un rapport écrit sur le bien-fondé des plaintes traitées ainsi que sur les propositions de solution, rapport qui est soumis à l'approbation du Collège d'avis et d'enquête.

§ 9. Lorsque, dans le cadre de l'exercice de ses missions, un membre du Collège d'avis et d'enquête constate qu'un notaire, un candidat-notaire agréé, un candidat-notaire ou un stagiaire manque aux devoirs de sa charge ou porte atteinte à la dignité de sa profession par son comportement, le Collège d'avis et d'enquête communique ces données aux autorités disciplinaires compétents en leur demandant d'engager une procédure disciplinaire.

Une copie de ces données est transmise simultanément au ministre de la Justice.

Les autorités disciplinaires informent le Collège d'avis et d'enquête de leur décision et de sa motivation ».

JUSTIFICATION

Il est proposé d'instituer un Collège d'avis et d'enquête pour le notariat, sur le modèle du Collège d'avis et d'enquête à instituer au sein du Conseil supérieur de la Justice.

La composition de cet organe sera identique à celle du Collège de nomination. Il pourra donner des avis d'ordre général, engager des enquêtes ainsi que connaître des plaintes concernant le fonctionnement du notariat.

A l'heure actuelle, seules les chambres des notaires offrent une telle possibilité, sauf à s'adresser aux juridictions ordinaires, que ce soit par le truchement du parquet ou de façon directe (cf. art. 77, alinéa 1er, 3°).

Les plaintes sont donc uniquement traitées sur le plan interne. Il ressort de la pratique que cette solution ne donne pas toujours satisfaction. Qui plus est, il est dans l'intérêt des notaires eux-mêmes d'assurer une transparence maximale de la profession.

Vu sous cet angle, il serait souhaitable de pouvoir soumettre les plaintes relatives au fonctionnement du notariat à un organe composé à la fois de notaires et d'«externes», externes qui seraient néanmoins familiarisés avec la pratique notariale.

Si la composition du collège de nomination, tel qu'il est prévu par les projets de loi à l'examen, répond effectivement à cette exigence, il serait néanmoins préférable, eu égard à l'ampleur des nouvelles compétences qui lui sont confiées, de créer un organe distinct.

Gezien er geopteerd wordt voor één orgaan voor heel België biedt dit het voordeel dat de behandeling van klachten op eenvormige wijze kan gebeuren en dat men op termijn een beter overzicht krijgt van de aard van de klachten. Ook de adviezen kunnen daarop worden afgestemd.

S. VERHERSTRAETEN

Grâce à la création d'un seul organe compétent pour l'ensemble de la Belgique, les plaintes peuvent être traitées de manière uniforme. A terme, on aura par ailleurs un meilleur aperçu de la nature de ces plaintes, ce qui pourra être utile pour la formulation des avis.